

**A Policing Management Model Based on the Statement Policies of the I.R.
Revolution Second Step**

Mir Saeed Mousavi¹, Ahmadreza Esmaili², Kambiz Hamidi³, Javad Niknafs⁴, Alireza Eslambolchi⁵

Abstract

Background and aim: In order to institutionalize the policies of the statement of the second step of the Islamic revolution and to design a management model based on the key points of the said statement, as well as to pay attention to the fact that all government organizations and institutions derive their legitimacy from the Supreme Leader and they also issue general policies, the present study It was carried out with the aim of "designing a disciplinary management model based on the policies of the second step".

Method: The current research was an exploratory mixed method study. In the qualitative part of the research, the documentary method and thematic analysis were carried out, and after performing the open and axial coding, the final components were extracted and the matrix of the equations of the interpretive structure was formed for the design of the studied model.

Results: The statement policies of the second step were identified in the form of 105 concepts and 11 final components, which were designed by forming the equation matrix of the interpretive structure of the model in five levels.

Conclusion: According to the findings of the research, the above-mentioned model, using extractive components, includes the following levels: First level: 1) avoiding the aristocracy of law enforcement managers and 2) non-westernization of law enforcement officials; Second level: 1) brave, jihadist and selfless police commanders; 2) spiritualism of law enforcement management and 3) promising realism in law enforcement plans; The third level: preserving the values and slogans of the Islamic Revolution; Fourth level: 1) religious and political insight of police commanders; 2) opportunism, ability orientation and conscientiousness in the appointment of commanders and 3) justice and moderation; The fifth level: 1) program-oriented and pragmatic in police operations and 2) predicting and preventing and fighting police crimes.

Keywords: policing management, statement of the second step of the revolution, police command, police in the statement of the second step, policy making.

1. PhD student in management, Hamedan Branch, Islamic Azad University, Hamedan, Iran. Email: Ssmousavi04@gmail.com

2. Assistant Professor, Department of Management, Amin Police University, Tehran, Iran. (Corresponding author). Email: AhmadrezaEsmaeeli@gmail.com

3. Assistant Professor, Department of Management, Hamedan Branch, Islamic Azad University, Hamedan, Iran. Email: Hamidi@iauh.ac.ir

4. Assistant Professor, Department of Management, Hamedan Branch, Islamic Azad University, Hamedan, Iran. Email: Eslambolchi@iauh.ac.ir

5. Assistant Professor, Department of Management, Hamedan Branch, Islamic Azad University, Hamedan, Iran. Email: Nikknafs@iauh.ac.ir

فصلنامه علمی پژوهش‌های مدیریت انتظامی

سال هجدهم، شماره چهارم، زمستان ۱۴۰۲

صص ۳۴-۹

الگوی مدیریت انتظامی مبتنی بر خط‌مشی‌های بیانیه گام دوم انقلاب^۱

میرسعید موسوی^۲، احمدرضا اسماعیلی^۳، کامبیز حمیدی^۴،
جواد نیک‌نفس^۵، علیرضا اسلامبولچی^۶
تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۵/۰۶
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۹/۲۲

چکیده

زمینه و هدف: به‌منظور نهادینه‌سازی خط‌مشی‌های بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی و طراحی الگوی مدیریتی براساس نکات کلیدی بیانیه مذکور و همچنین توجه به این مهم که تمام سازمان‌ها و تشکیلات حکومتی مشروعیت خود را از ولی فقیه می‌گیرند و ایشان نیز خط‌مشی‌های کلی را صادر می‌نمایند، پژوهش حاضر با هدف «طراحی الگوی مدیریت انتظامی مبتنی بر خط‌مشی‌های بیانیه گام دوم» انجام شد.

روش: تحقیق حاضر ترکیبی و از نوع تحقیقات اکتشافی (آمیخته) بود. در بخش کیفی پژوهش از روش اسنادی و تحلیل مضمون انجام شد و پس از انجام کدگذاری باز و محوری مؤلفه‌های نهایی استخراج شد و ماتریس معادلات ساختار تفسیری برای طراحی الگوی مورد مطالعه تشکیل شد.

یافته‌ها: خط‌مشی‌های بیانیه گام دوم در قالب ۱۰۵ مفهوم و ۱۱ مؤلفه نهایی شناسایی گردید که با تشکیل ماتریس معادلات ساختار تفسیری الگو در پنج سطح طراحی شد.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های پژوهش، الگوی یاد شده با بهره‌گیری از مؤلفه‌های استخراجی شامل سطوح زیر است: سطح اول: (۱) پرهیز از اشراف‌گری مدیران انتظامی و (۲) عدم غریب‌زدگی مسئولین انتظامی؛ سطح دوم: (۱) فرماندهان انتظامی شجاع، جهادگر و ایثارگر؛ (۲) معنویت‌گرایی مدیریت انتظامی و (۳) واقع‌بین و امیدبخش در طرح‌های انتظامی؛ سطح سوم: حفظ ارزش‌ها و شعارهای انقلاب اسلامی؛ سطح چهارم: (۱) بصیرت دینی و سیاسی فرماندهان انتظامی؛ (۲) فرصت‌سازی، ظرفیت‌گرایی و وجدان‌مداری در انتصابات فرماندهان و (۳) عدالت و اعتدال؛ سطح پنجم: (۱) برنامه‌مدار و عمل‌گرا در عملیات‌های پلیسی و (۲) پیش‌بینی و پیشگیری و مبارزه با جرائم انتظامی.

کلیدواژه‌ها: مدیریت انتظامی، بیانیه گام دوم انقلاب، فرماندهی انتظامی، پلیس در بیانیه گام دوم، خط‌مشی‌گذاری.

استاد: موسوی، میرسعید؛ اسماعیلی، احمدرضا؛ حمیدی، کامبیز؛ نیک‌نفس، جواد؛ اسلامبولچی، علیرضا. (۱۴۰۲). الگوی

مدیریت انتظامی مبتنی بر خط‌مشی‌های بیانیه گام دوم انقلاب، فصلنامه پژوهش‌های مدیریت انتظامی ۱۸ (۴)، صص ۳۴-۹

<https://doi.org/10.22034/pmsq.2024.1274014.1641>

۱. این مقاله مستخرج از رساله دکتری با عنوان «طراحی الگوی مدیریت انتظامی مبتنی بر خط‌مشی‌های بیانیه گام دوم انقلاب»، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان است.

۲. دانشجوی دکتری رشته مدیریت، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران. رایانامه: Ssmousavi04@gmail.com

۳. استادیار گروه مدیریت، دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران. (نویسنده مسئول). رایانامه: AhmadrezaEsmaeli@gmail.com

۴. استادیار گروه مدیریت، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران. رایانامه: Hamidi@iauh.ac.ir

۵. استادیار گروه مدیریت، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران. رایانامه: Eslambolchi@iauh.ac.ir

۶. استادیار گروه مدیریت، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران. رایانامه: Nikknafs@iauh.ac.ir

مقدمه

مدیریت انتظامی بر پایه اقدام‌های پلیسی برای حمایت از شهروندان آسیب‌پذیر، افزایش آگاهی‌های عمومی، نظارت بر اماکن عمومی و افزایش هزینه‌های ارتکاب جرم پایه‌گذاری شده است. متولی اصلی این نوع اقدام‌ها، در نظام جمهوری اسلامی ایران فرماندهی انتظامی است و برای تحقق آن، باید رویکرد جدیدی را نسبت به وظایف سنتی خود اتخاذ کند؛ زیرا مدیریت انتظامی بیشتر مبتنی بر تدابیر و اقدام‌های کنشی (پیش‌جنایی) توسط پلیس است. حال آن‌که وظایف سنتی پلیس بیشتر دربرگیرنده اقدام‌های واکنشی (پس‌جنایی) برای کشف و تعقیب مجرمان است. نیاز به امنیت عمومی در شهرها همواره از بنیادی‌ترین نیازهای بشر و مسئله وقوع جرم از مهم‌ترین مسائل جامعه بشری به‌شمار آمده است. با افزایش و پیچیدگی جوامع، شرایط تأمین این نیاز و برطرف کردن این مسئله نیز پیچیده‌تر شده است (ریاحی و همکاران، ۱۳۹۵، ۳۵۲). لذا نیاز به پارادایم و الگوی جدید در امور پلیسی که جنبه‌های گوناگون پلیسی موجود را تلفیق کند و اثربخشی متناسب با واقعیت‌های اجتماعی و اقتصادی پیش روی افزایش دهد، با ورود مبحث مدیریت اسلامی و همچنین مدیریت اسلامی - ایرانی و در پی آن صدور بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، موجب شد تا دستورالعملی علمی و عملی برای دستیابی به اهدافی روشن در زمینه‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی که بند به بند آن چراغ راهی برای حرکت سریع‌تر و مطمئن‌تر است، تدوین گردد. در این بیانیه، نکات بسیار مهمی از جمله مدیریت جهادی در بخش‌های دولتی و امنیتی و استفاده از افرادی با ویژگی‌هایی نظیر مؤمن بودن، انقلابی، دانا و کاردان در دستگاه‌های اجرایی مورد اشاره قرار گرفته است؛ به‌واقع، امام خامنه‌ای ^(مدظله‌العالی) اشاره دارند که زمام اداره بخش‌های گوناگون کشور به افرادی سپرده شود که ویژگی‌های مورد اشاره در آنان متبلور باشد. به عبارتی، مفاهیم استخراجی از بیانیه گام دوم انقلاب به این مهم اشاره دارد که مسئولیت و مدیریت یک حق نیست، بلکه تکلیف است و آن قدر زمینه‌های خدمات اجتماعی در جمهوری اسلامی وجود دارد که هر کسی صادقانه کار کند مورد استقبال قرار می‌گیرد و از طرفی چون ملاک و معیار انقلاب، الهی است،

دست و پا زدن برای کسب قدرت بی‌معناست، پس نگاه باید تکلیفی و ملاک و معیار الهی باشد (قربانی و کیانی، ۱۳۹۸، ۲۴۷).

تاکنون روش‌ها و الگوهایی برای ارائه مدل مدیریت و در راستای ارتقای عملکرد در سازمان‌های مختلف به کارگیری شده و الگوهایی نیز براساس معیارهای اسلامی و دینی نیز طراحی گردیده است که به دلیل عدم تناسب آن با وضعیت حاضر اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و... و همچنین عدم تعیین الزامات تعهدی کارکنان جهت پیاده‌سازی الگوهای طراحی شده قابلیت اجرایی نداشته و مورد اقبال واقع نشده است و سازمان‌ها را یا از رکود و ضعف مدیریتی خارج نموده‌اند و اگر هم نتیجه‌ای حاصل شده فاقد خروجی مثبتی بوده و آن‌چنان مسائل دینی و اسلامی را مدنظر قرار نداده است. البته نایبستی منکر ابعاد سازنده الگوهای پیشنهادی شد که هر کدام به‌نوعی مزایای خاص خود را نیز داشته‌اند. سازمان‌های انتظامی و خدماتی همانند سایر سازمان‌ها و نهادها نیاز مبرم به ارائه مدل مدیریتی و بررسی نتایج حاصل از اجرای آنان در یک دوره معین را فرایندی مهم و راهبردی در سنجش میزان کارایی و بهره‌وری تلقی نموده و درصددند تا ضمن تعیین جایگاه رقابتی سازمان خود، نقش قابل توجهی در امر بهبود مستمر و افزایش کیفیت و اثربخشی تصمیماتشان داشته باشند. با توجه به این که پژوهش‌هایی مبتنی بر ارائه ابعاد مربوط به الگوی مدیریت انتظامی بر اساس مؤلفه‌های اسلامی - ایرانی مشاهده نمی‌شود؛ لذا توجه به این نکته ضرورت دارد که استفاده از ابعاد و مؤلفه‌هایی که بتواند به‌طور یکپارچه و با استفاده از جنبه‌های مرتبط و مهم بیانیه گام دوم انقلاب، الگوی مدیریتی ارائه دهد، امری ضروری به نظر می‌رسد. با عنایت به موضوعات فوق و فرامین مقام معظم رهبری در بیانیه گام دوم انقلاب، تحقیق حاضر درصدد تدوین الگوی مدیریت انتظامی برای فرماندهی و مدیران نیروی انتظامی مبتنی بر خط‌مشی‌های بیانیه گام دوم انقلاب است. درواقع هدف از تحقیق حاضر، پاسخ به سؤال اصلی پژوهش به شرح زیر

است که الگوی مناسب مدیریت انتظامی برای فرماندهان فراجا^۱ با بهره‌گیری از بیانیه گام دوم انقلاب کدام است؟

پیشینه و مبانی نظری

محمودلی و صفر آهنگ (۱۳۹۸)، در پژوهشی با عنوان «بازسازی معماری سازمان ناجا بر اساس بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی» محتوای دیدگاه‌های مقام معظم رهبری در بیانیه گام دوم انقلاب را بر مبنای شاخص‌های کیفی و با استفاده از روش تحلیل محتوا بررسی کردند. داده‌های موردنیاز برای این پژوهش در پنج مقوله «نظام انقلابی»، تمامیت ارضی، امنیت اقتصادی، مدیریت جهادی و تمدن نوین اسلامی» طبقه‌بندی شده‌اند.

صادقی و محمدی (۱۳۹۷)، در پژوهشی با عنوان «بررسی گام دوم انقلاب و نقش راهبردی پلیس اطلاعات و امنیت عمومی ناجا» به پیشبرد اهداف بیانیه پرداختند. نتایج به‌دست‌آمده حاکی از آن است که حفظ نظام از وظایف ذاتی نیروهای مسلح، علی‌الخصوص جامعه اطلاعاتی کشور و پلیس اطلاعات و امنیت عمومی ناجا بوده و باید با عمل به سیاست‌های هفت‌گانه قیدشده در بیانیه تمام توان، فکر و خلاقیت خود را برای ارتقای امنیت و ایجاد اقتدار در کشور به کار بست.

فرهمندینا و مختاریان‌پور (۱۳۹۶)، در پژوهش خود تلاش کردند تا مدل شایستگی مدیران جهادی را بر مبنای بیانات حضرت امام و مقام معظم رهبری احصا کنند. حاصل پژوهش آنان ۳۶۳ کد، ۸۴ مضمون توصیفی، ۳۸ مضمون سازمان‌دهنده و ۴ مضمون فراگیر بود. مضامین فراگیر چهارگانه حاصل پژوهش شامل شایستگی‌های دینی - اعتقادی با چهار مضمون سازمان‌دهنده، شایستگی‌های اخلاقی - انقلابی فردی با هشت مضمون سازمان‌دهنده، شایستگی‌های اخلاقی - انقلابی میان فردی با هشت مضمون سازمان‌دهنده و شایستگی‌های مدیریتی با هجده مضمون سازمان‌دهنده است.

۱. کوتاه‌نوشت عبارت «فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران» است.

اصلائی و همکاران (۱۳۹۵)، در پژوهشی با عنوان «بازمهندسی معماری ناجا بر اساس بیانات و مطالبات رهبری از نیروی انتظامی» نشان دادند حفظ امنیت و تلاش برای رفع ناامنی در جامعه، پناهگاه مردم بودن و مظهر اقتدار، عزت و رحمت در جامعه، قاطعیت در برخورد با هنجارشکنان، مقبولیت مردمی و خدمتگزاری به مردم با رعایت قانون، پاکدستی و پاکدامنی و امانت‌داری و توجه به توقعات مردم و اهل تفاهم با مردم بودن، رعایت سلسله‌مراتب و ایجاد نظم مطلوب در سازمان، توجه به توقعات و مطالبات مردم توسط پلیس هم از منظر رهبری در معماری ناجا بسیار بااهمیت است و در صورتی که به مطالبات رهبری و مردم از پلیس در بازنگری و بازمهندسی معماری ناجا توجه شود، تحول اساسی در رویکرد جامعه‌محوری پلیس رخ خواهد داد.

هوئل و مهوس^۱ (۲۰۲۱)، در پژوهشی با عنوان «پاشنه آشیل مدیریت پلیس نیروژ در بحران» با توجه به پرونده پلیس نیروژ نحوه بررسی تغییر ساختار در پاسخ به بحران را بررسی کرده است و در تجزیه و تحلیل به چهار یافته به شرح زیر دست یافته است: (۱) فعالیت‌ها در اتاق کنترل هم‌زمان با سازمان‌دهی مجدد سازمان بحران افزایش می‌یابد؛ (۲) تغییر منجر به عدم قطعیت بین مدیران بحران از نظر نقش و مسئولیت می‌شود که می‌تواند مانع بحران شود؛ (۳) عوامل انسانی بر جریان اطلاعات بین مدیران تأثیر می‌گذارد؛ و (۴) کاربران اتاق کنترل خود را خارج از مدیریت بحران می‌دانند. این مطالعه از نظر درک تعامل بین جنبه‌های سازمانی رسمی و غیررسمی در مدیریت بحران مرتبط است.

آدریانسیا و همکاران^۲ (۲۰۲۱)، در پژوهشی با عنوان «رابطه با توانایی مدیریت و آمادگی در عملیات پلیسی» به این نتیجه رسیدند که مشارکت پلیس در واکنش به بلایا بسیار مطلوب است، ولی اعتماد زیاد به کمک‌های خارجی و نهادهای غیردولتی ملی و بین‌المللی نه تنها وابستگی به روند ظرفیت‌سازی را افزایش داده، بلکه سازوکار ملی را به سمت بی‌حالی مقامات و نهادهای مسئول پلیس سوق داده است.

-
1. Linda Hoel, Helge Mehus
 2. Adriansyah, Setiawan and Yuniarinto

ایترو و همکاران^۱ (۲۰۲۰)، در پژوهشی با عنوان «سیستم مدیریت عملکرد پلیس» نشان داد که حمایت از حقوق اساسی، جلوگیری از حقوق اساسی، جلوگیری از فساد از درون، ارائه خدمات متنوع و گسترده و نقش دشوار پلیس ایست و اگر پلیس با تمرکز بر مبارزه با جرائم تواند مأموریت واقعی در برقراری نظم را انجام دهد، خواسته‌های سیاسی فدرال، ایالتی و محلی بر مأموریت اصلی پلیس فائق آمده و مشکلات آن را تشدید می‌کند؛ لذا فقط با استفاده از رهبری تحول‌گرا، سخت‌کوش و مبارزه‌می‌توان فرهنگ پلیسی جامعه‌محور را ایجاد کرد.

فرماندهی

فرماندهی عبارت است از: قدرت و اختیاری که در خدمت نظام به‌علت درجه یا شغل از طرف رده بالاتر به فردی واگذار می‌شود تا نسبت به زیردستان اعمال گردد (رفیعی، ۱۳۹۹، ۲۹). مقام معظم رهبری در تعریف فرماندهی می‌فرماید: «فرماندهی، فقط فرمان دادن نیست که بکن یا نکن. فرماندهی یک امر معنوی، یک نوع رهبری، یک نوع اداره همه‌جانبه و موضوعی متکی به ذهن و احساس و عمال و جسم و رود و با سازمان‌دهی و شکل سازمانی صحیح است، همان چیزی است که در نیروهای مسلح موجب کارایی کامل می‌شود.» ایشان در موضوعی دیگر و در جمع کارگزاران نظام می‌فرماید: «فرماندهی، عالی‌ترین مرتبه افسری است که فلسفه وجودی خود را خدمتگزاری و روحیه خدمت به دیگران، امانت‌داری، هدایت و بیداری و پایداری تا سرحد شهادت می‌داند (مجبی و کریمی خویگانی، ۱۳۹۷، ۷۵).

فرماندهی در انتظامی

تفاوت میان فرماندهی در یگان‌های نظامی و انتظامی آن است که در یگان‌های انتظامی علاوه بر حاکمیت ضوابط و مقررات مربوط سلسله‌مراتب، فرمانده و کارکنان زیرمجموعه‌اش ضابط قوه قضائیه است و تکالیف سنگین قضایی بر عهده دارند. حیطة اجرای فرماندهی و مدیریت انتظامی، جامعه‌ای انسانی است که در آن برای مدیران مجال آزمایش وجود ندارد. آن‌ها باید راهبردهای امیّتی و انتظامی را حساب

اوضاع و احوال ویژه اجتماع استخراج کنند و به کار گیرند. آنگاه نتایج این راهبردها را رصد نمایند و با وقوع هر تحول جدیدی، راهبرد قبلی را اصلاح کنند یا راهبرد نوینی برای آن بیندیشند (رفیعی، ۱۳۹۹، ۲۹).

مدیریت انتظامی

مدیریت انتظامی؛ مدیریت در جهت پیشگیری مؤثر از وقوع جرائم و افزایش ضریب امنیت جامعه و در نتیجه افزایش رضایت‌مندی شهروندان از عملکرد انتظامی است (ترکی و عبدالملکی، ۱۳۹۹، ۱۶۹). به عبارت دیگر، انجام سلسله فعالیت‌هایی برای نیل به اهداف سازمان پلیس با استفاده از منابع ورودی که عبارت‌اند از: نیروی انسانی، سرمایه، فناوری و مواد اولیه و اطلاعات از طریق انجام چهار وظیفه مهم مدیریتی یعنی برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، هدایت، رهبری و نظارت و کنترل و از سوی دیگر، فرایند به کارگیری مؤثر و کارآمد منابع انسانی و مادی از طریق ساماندهی، سازمان‌دهی، هماهنگی، رهبری و نظارت و کنترل فعالیت‌های انتظامی، جهت تحقق اهداف امنیت داخلی کشور که همان حفظ نظم و عمومی و اجتماعی است (رضایی و همکاران، ۱۴۰۱، ۱).

بیانیه گام دوم انقلاب: امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) (۱۳۹۷) در بیانیه «گام دوم انقلاب» با مرور تجربه چهار ساله انقلاب اسلامی اعلام کردند: انقلاب «وارد دوّمین مرحله خودسازی و جامعه‌شناسی و تمدن‌سازی شده است». گام دومی که باید در چارچوب «نظریه نظام انقلابی» و با «تلاش و مجاهدت جوانان ایران اسلامی» به سوی تحقق آرمان «ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی (ارواح‌نافداه)» برداشته شود. بیانیه تفصیلی رهبر معظم حکیم انقلاب اسلامی به مناسبت چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب و آغاز «فرایند بزرگ و جهانی چهارم سال دوم» به جهات متعددی بیانیه‌ای بسیار مهم و راهبردی است.

الف) این بیانیه مهم است به دلیل صادرکننده و امضای ذیل آن. صادرکننده این بیانیه شخصیتی است با ویژگی‌های حقیقی ممتاز و جایگاه حقوقی رفیع. شخصیتی که رنگ انگشترش خبرساز است و نخ‌های قبای ایشان یا تصویر راه رفتن ایشان در یک روز برفی

برای تدریس، سوژه‌ای جذاب برای رسانه‌ها و میلیون‌ها کاربر فضای مجازی می‌شود، بیانیه حدوداً شش هزار کلمه‌ای چنین شخصیتی که تک‌تک واژگانش با عنایت انتخاب شده‌اند حتماً مهم و نیازمند تعمق و شایسته تدریس در آن است.

ب) این بیانیه مهم است به دلیل مقطع صدور آن یعنی چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی و آغاز دهه پنجم و چهل سال دوم انقلاب. چرا که سردمداران شیطان بزرگ در خفا و علن و عده پایان انقلاب تا قبل از این ایام را داده بودند.

پ) این بیانیه همچنین مهم است به دلیل مخاطب اصلی آن یعنی جوانان؛ جمعیتی انبوه، تحصیل کرده، پُرانرژی و آینده‌ساز؛ حدود ۳۵ میلیون نفر (اگر فقط جوانان ایرانی را مخاطب این بیانیه بدانیم) که هر کدامشان می‌توانند موتور محرکه و پیشران حرکت و اقدامی مهم و سازنده برای کشور باشند.

ت) این بیانیه همچنین مهم است به دلیل محتوا و مضامین راهبردی آن که سخن اصلی همین جاست. در این بیانیه که می‌توان آن را منشور انقلاب اسلامی در نقطه عطف چهل سالگی ارزیابی کرد، محورها، فرازاها و نکته‌های پُر مغز موج می‌زند و با تعمق و ژرف‌اندیشی در آن، این حقیقت روشن‌تر می‌شود.

روش

پژوهش از نظر هدف، کاربردی؛ از حیث ماهیت داده‌ها، کیفی و از نظر روش گردآوری داده‌ها، توصیفی - تحلیلی است که با بررسی متن بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی به‌عنوان اسناد بالادستی و مبنای اقدام انجام شد.

با استفاده از جامعه آماری در بخش کیفی (شامل نخبگان پلیس در حوزه مدیریت انتظامی) و برای اطمینان از روایی ابزار بخش کیفی از نظرات استادان صاحب‌نظر در حوزه پژوهش استفاده و برای حصول اطمینان از پایایی، از روش رائو و پری^۱ (۲۰۰۳) شامل قابلیت بازیافت‌پذیری، تأییدپذیری، قابلیت تکرارپذیری، استفاده شد. بعد از اتقان‌گیری و با بهره‌گیری از روش تحلیل مضمون با کمک نرم‌افزار «مکس کیودا»

مؤلفه‌های پژوهش‌شناسایی و در ادامه نتایج داده با بهره‌گیری از مدل ساختار تفسیری^۱، مورد بررسی قرار گرفت و در مدل‌سازی ساختاری تفسیری (ISM) که با عنوان الگوسازی ساختاری مقایسه‌ای نیز شناخته می‌شود، از طریق انجام مقایسه‌های زوجی بین عوامل و مؤلفه‌های تحت مطالعه، الگویی در قالب یک دیاگرام تعاملی به دست آمد.

یافته‌ها

احصای مؤلفه‌های متقن از بیانات مقام معظم رهبری در قالب بیانیه گام دوم هدف پژوهش حاضر است؛ لذا با استفاده از روش تحلیل مضمون برای تحلیل داده‌های کیفی گردآوری‌شده تا سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی انجام و در نهایت، پارادایمی منطقی یا تصویری عینی از نظریه خلق‌شده ارائه شد. در بخش کیفی با روش نمونه‌گیری هدفمند و اصل اشباع نظری، ۹ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شد و ابزار جمع‌آوری داده‌ها مصاحبه نیمه‌ساختاریافته بود و در بخش کمی، از جامعه آماری ۳۹ نفر مشتمل بر فرماندهان و مدیران ارشد شاغل در ستاد فرماندهی انتظامی استان آذربایجان غربی استفاده شد و از طریق پرسش‌نامه محقق‌ساخته، داده‌های حاصله با آن‌ها به اشتراک گذاشته شد که مشخصات جمعیت‌شناختی جامعه آماری به‌عنوان جامعه آماری منتخب به شرح ذیل است:

- ۱- سطح تحصیلات عالی: تمامی افراد دارای تحصیلات کارشناسی و بالاتر می‌باشند.
- ۲- تخصص حرفه‌ای: در حوزه مدیریت و فرماندهی تخصص داشتند (سابقه کار علمی).
- ۳- دانش تخصصی: آشنایی با موضوعات مدیریت منابع انسانی داشتند.
- ۴- سابقه خدمتی: بیشتر پاسخگویان دارای سابقه خدمتی بیش از پانزده سال بودند.

مراحل شناسایی مؤلفه‌های الگوی مدیریت انتظامی مبتنی بر بیانیه گام دوم انقلاب

مرحله اول؛ کدگذاری باز: در پژوهش حاضر در مرحله اول، برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از کدگذاری باز استفاده شد؛ بدین صورت که بیانات مقام معظم رهبری مستند به بیانیه گام دوم انقلاب با استفاده از نرم‌افزار MAXQDA در قالب کدگذاری باز استخراج که در نهایت ۷۸ گزاره (از عین متن بیانیه گام دوم) و ۱۰۵ کد به‌عنوان زیر مؤلفه شناسایی گردید که ریز مؤلفه‌های شناسایی شده در ستون دوم جدول ۱ جای گذاری شد.

مرحله دوم؛ کدگذاری محوری: با توجه به زیر مفاهیم شناسایی شده و استخراجی از گزاره‌ها و ادغام موارد مشابه، با دسته‌بندی دوباره با استفاده از نرم‌افزار مربوطه، مفاهیم و مقوله‌های کلان برابر جدول ۱ تهیه و تدوین شد.

جدول ۱. کدگذاری محوری

تکرار	ریز مؤلفه‌ها	مؤلفه اصلی
۱۱	مسئله‌یابی و حل مسئله/ترویج روحیه ما می‌توانیم / زنده و با اراده / مقتدر و دارای مسئولیت اجتماعی بهبود مستمر / خدمت‌رسانی/عدم انفعال/تدبیر در کارها اجرا و پیگیری سیاست‌های اقتصاد مقاومتی / مقایسه عملکرد با دیگر رقبای کارآمدی و خردمندی / اعتقاد به اصل ما می‌توانیم / اولویت‌بندی در امور	برنامه‌مداری و عمل‌گرایی در عملیات‌های پلیسی
۳	ثبات و امنیت کشور / پیشگیری و مبارزه با فساد / استفاده از صحیح منابع اطلاعاتی	پیش‌بینی، پیشگیری و مبارزه با جرائم انتظامی
۱۳	ایزار رسانه‌ای/ امانت‌داری / رهبری الهی/ القای دروغ توسط دشمنان/ تحلیل غلط مسئولان/ بصیرت سیاسی و قدرت تحلیل/ هدایت‌گری/ قدرت رسانه/ حفظ مرزبندی با رقیبان و دشمنان/ امانت‌داری / مایوس‌سازی مسئولان/ مرزبندی با دشمن و رقبا/ رشد شعور معنوی و وجدان اخلاقی در جامعه	بصیرت دینی و سیاسی فرماندهان انتظامی

۱۸	آرمان‌گرایی / پابندی به شعارها / غفلت از جریان انقلابی / شعارهای انقلاب / نقش رهبری آسمانی / صداقت تشکیلاتی / حفظ ارزش‌ها و شعارهای انقلاب اسلامی / جوش انقلابی / دفاع از نظریه نظام انقلابی / اراده ملی (مشارکت حداکثری اعضا) / صیانت از اصالت شعارها و آرمان‌ها / تعریف نظامات و فرایندهای اسلامی / ثبات در حفظ ارزش‌های انقلابی و ملی خود / رهبری الهی / آرمان‌گرایی / دارای منش انقلابی / نظام پیشرفته اسلامی / هدایت و کنترل	حفظ ارزش‌ها و شعارهای انقلاب اسلامی
۱۱	روحیه برادری و ایثار / شجاع و فداکار / تاب‌آوری مدبرانه / قاطعیت و اقتدار / شجاعت و صراحت در عمل / عمل‌گرا / عزت و قدرت / مبارزه قاطع با فساد / عزت‌نفس / انسان‌های با ایمان و جهادگر و منیع الطبع و مؤمن / مدیریت جهادی	شجاع، جهادگر و ایثارگر فرماندهان
۶	عدالت / نقدپذیری عادلانه / مبارزه با بی‌عدالتی / برقراری عدالت توزیعی / تبیین و تشریح دقیق عدالت / مبارزه با بی‌عدالتی	عدالت و اعتدال
۶	شکاف عمیق طبقاتی / توجه به محرومان / طهارت اقتصادی مسئولان / غفلت از قشرهای محروم / فساد اقتصادی، اخلاقی و سیاسی / دنیازدگی	پرهیز از اشرافی‌گری مدیران انتظامی
۳	حفظ اصالت / حفظ فرهنگ ایرانی اسلامی / وسوسه‌های دشمن	عدم غرب‌زدگی مسئولین انتظامی
۱۴	توجه به فرصت‌های انسانی و طبیعی / استفاده از نیروی جوان، انقلابی و کارداران / همت بلند، انگیزه‌های جوان و انقلابی / فعال کردن ظرفیت‌های بلااستفاده / استفاده از نسل جوان، مؤمن، دانا و پرنگیزه / مدیریت جوانان / نیروی انسانی کارآزموده و بانگیزه / استفاده از فرصت‌ها / مسئولیت‌پذیری جوانان فعال / هوشیاری، سرعت عمل و ابتکارگرایی جوانان / فرصت‌گرایی / فعال کردن ظرفیت‌های بلااستفاده / استفاده از دستاوردهای گذشته / به‌کارگیری نیروی انسانی متخصص و متعهد	فرصت‌سازی ظرفیت‌گرایی و جوان‌مداری در انتصابات فرماندهان
۱۰	رویکرد دینی و اخلاقی / ترویج اخلاق و معنویت در خود و معنویت‌گرایی دیگران / ایمان و انگیزه معنوی ملت / ایمان و معرفت اسلامی مردم / اخلاق و معنویت در جامعه / به‌کارگیری افراد مؤمن و پر تلاش / پایبند به اصول / مبارزه با کانون‌های ضد معنویت / داشتن روحیه توکل / ارزش‌های دینی	معنویت‌گرایی در مدیریت انتظامی

۱۰	روحیه افزایشی / استفاده از تجربیات گذشتگان / دارای احساس و ادراک / امید و نگاه خوش‌بینانه به آینده / امید صادق و متکی به واقعیت‌ها / عدم دل‌زدگی مردم از ارزش‌ها / پرورش روح امید در خود و دیگران / حرکت فعالانه / دوری از امید کاذب و فریبنده / دیدگاه صحیح داشتن	واقع‌بینی و امیدبخشی در طرح‌های انتظامی

مرحله سوم (نهایی): مؤلفه‌های اصلی شناسایی شده

گفتنی است جامعه آماری در بخش کیفی نخبگان پلیس در حوزه مدیریت انتظامی بود که با روش نمونه‌گیری هدفمند و اصل اشباع نظری، ۹ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شد و ابزار جمع‌آوری داده‌ها مصاحبه نیمه‌ساختاریافته بود، داده‌ها جمع‌آوری و پس از نهایی‌سازی مؤلفه‌ها و ریزمؤلفه‌ها، نسبت به تدوین پرسش‌نامه بخش کمی تحقیق در قالب طیف لیکرت اقدام و سؤالات (میزان تأیید مؤلفه‌های استخراجی) در جامعه آماری (۳۹ نفر از فرماندهان و مدیران ارشد شاغل در ستاد فرماندهی انتظامی استان آذربایجان غربی) قرار گرفت. برای محاسبه پایایی پرسش‌نامه بخش کیفی از روش پایایی بین دو کدگذار با نتیجه نهایی (۷۲٪) و برای محاسبه پایایی بخش کمی از ضریب آلفای کرونباخ با نتیجه نهایی (۰/۸۳) استفاده شده است.

تشکیل و آنالیز ماتریس طراحی مدل طرح تحقیق:

مرحله اول: تعیین ابعاد، مؤلفه‌ها یا عناصر

برابر جدول شماره ۱، تعداد یازده مؤلفه به‌عنوان ابعاد مؤثر بر الگوی مدیریت انتظامی مبتنی بر بیانیه گام دوم انقلاب شناسایی شد.

مرحله دوم: تشکیل ماتریس خودتعاملی ساختاری

در این مرحله عوامل شناسایی‌شده، به‌صورت سطری و ستونی وارد ماتریس خودتعاملی ساختاری می‌شوند:

نکته ۱: برای تکمیل ماتریس مذکور به شرح ذیل اقدام شود:

الف) فقط تأثیرپذیری‌ها در خانه‌های سفید معمول خواهد شد.

ب) تکمیل جدول به شرح ذیل خواهد بود:

در صورتی که سطر بر ستون تأثیرگذار باشد حرف V درج گردد.

در صورتی که سطر از ستون تأثیر گذار باشد حرف A درج گردد.
 در صورتی که سطر و ستون از همدیگر تأثیر گذار بپذیرند حرف X درج گردد.
 در صورتی که سطر و ستون هیچ کدام بر هم متأثر نباشد حرف O درج گردد.

جدول ۲. ماتریس تعاملی ساختاری

عنوان مؤلفه	برنامه	پیش بینی	عدالت	بصیرت	برهبری	شجاع	عدم غرب	فرصت	معنویت	ارزش ها	واقع
برنامه مدار											
پیش بینی											
عدالت و اعتدال											
بصیرت											
عدم اشرافگری											
شجاع، جهادگر											
عدم غرب زدگی											
فرصت سازی											
معنویت گرایی											
حفظ ارزش ها											
واقع بینی											

نکته ۲: واژه (مؤلفه) های ستون و سطر عیناً برابر الفاظ مؤلفه های شناسایی شده می باشند که به دلیل طولانی بودن حجم کلمات جداول خلاصه نویسی گردیده اند ولی در ماتریس تهیه شده برای پاسخ گویی جامعه آماری متون کامل درج گردیده شده بود.

مرحله سوم: تشکیل ماتریس دسترسی اولیه

با تبدیل نمادهای ماتریس خودتعاملی ساختاری به اعداد صفر و یک طبق دستورالعمل

زیر ماتریس دسترسی اولیه به دست می آید. (عرب اسدی، ۱۳۹۶: ۱۴۹)

اگر $V = (i,j)$ ، آنگاه $R = 1 (i,j)$ و $R = 0 (j,i)$

اگر $A = (i,j)$ ss ، آنگاه $(j,i) R = 1$ و $(i,j) R = 0$

اگر $X = (i,j)$ ss آنگاه $(i,j) R = 1$ و $(j,i) R = 1$

اگر $O = (i,j)$ ss ، آنگاه $(j,i) R = 0$ و $(i,j) R = 0$

پس از تهیه ماتریس‌های اولیه نسبت به تشکیل ماتریس خروجی (برابر جدول ۴) اقدامات اقدام شد.

جدول ۳. ماتریس دسترسی اولیه (۱)

عنوان مؤلفه	برنامه	پیش‌بینی	عدالت	بصیرت	شجاعت	عدم‌غرب	فرصت	معنویت	ارزش‌ها	واقع
برنامه‌مدار		۴۰	۲۰	۳۴	۳۱	۲۹	۲۰	۲۴	۲۸	۲۷
پیش‌بینی	۳۲		۳۰	۳۱	۳۲	۳۴	۲۳	۳۴	۳۸	۲۵
عدالت و اعتدال	۱۳	۱۷		۳۰	۲۰	۳۰	۳۳	۳۴	۲۹	۲۳
بصیرت	۱۰	۱۷	۲۵		۳۰	۳۳	۲۱	۲۸	۳۱	۲۶
عدم‌اشرافگری	۱۱	۱۴	۱۲	۱۹		۲۰	۱۶	۲۵	۲۶	۲۰
شجاعت، جهادگر	۱۳	۱۳	۱۸	۲۰	۲۵		۲۲	۳۷	۲۱	۲۵
عدم‌غرب‌زدگی	۸	۱۲	۳۱	۱۵	۱۶	۲۳		۲۳	۲۴	۲۳
فرصت‌سازی	۱۳	۱۷	۲۴	۱۷	۱۷	۱۷	۲۷		۳۱	۲۴
معنویت‌گرایی	۱۲	۱۵	۱۶	۲۱	۱۴	۱۹	۱۸	۱۶	۲۷	۲۵
حفظ ارزش‌ها	۲۷	۲۳	۱۵	۱۷	۲۶	۲۲	۲۷	۱۶		۲۷
واقع‌بینی	۱۲	۱۵	۲۰	۲۳	۱۴	۲۶	۱۳	۱۷	۲۶	۱۸

در راستای احصای ماتریس اولیه ابتدا "مد" از میزان پاسخ‌های داده‌شده استخراج شد. برابر بررسی به‌عمل آمده "مد" عدد ۲۳ است و اعداد مساوی و کمتر از "مد" به‌صورت صفر و بیشتر از آن به‌صورت ۱ منظور خواهد شد؛ که نتیجه ماتریس اولیه به شرح ذیل خواهد بود.

مرحله چهارم: سازگار کردن ماتریس دستیابی

پس از این که ماتریس اولیه دستیابی به دست آمد می‌بایست سازگاری درونی آن برقرار شود. با استفاده از روش «وارفیلد» بررسی درایه به درایه نسبت به استاندارسازی جدول و به دست آوردن جدول نهایی اقدام می‌گردد و نحوه اقدام به گونه‌ای است که با بررسی نتایج تأثیرپذیری درایه‌ها بر روی همدیگر نسبت به متأثر نمودن درایه سوم نیز اقدام و در نهایت ماتریس نهایی استخراج شد.

همچنین هر عاملی طبیعتاً در خود اثر دارد که به آن، خوددسترسی و تأثیر هر عامل بر خود گفته می‌شود؛ لذا به تمام خانه‌های قطر اصلی، عدد ۱ اختصاص می‌یابد. تغییرات ذکر شده از طریق دستور وارفیلد و بررسی درایه به درایه اجرا خواهد شد؛ و ابتدا در گام اول نسبت به درج عدد ۱ در قطر اصلی اقدام شده و نتیجه به شرح ذیل خواهد بود.

مرحله پنجم: تعیین سطح متغیرها و تشکیل ماتریس

در این مرحله، ابتدا نسبت به شماره گذاری هر یک از سطرها و ستون‌ها اقدام می‌گردد که به شرح ذیل است.

جدول ۴. ماتریس تعیین سطح متغیرها (تعیین سطح یک)

عنوان مؤلفه		۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
		برنامه	پیش‌بینی	عدالت	بصیرت	پرهیز	شجاع	عدم غرб	فرصت	منفعت	ارزش‌ها	واقع
۱	برنامه‌مدار	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱
۲	پیش‌بینی	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱
۳	عدالت و اعتدال	۰	۰	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۰
۴	بصیرت	۰	۰	۱	۱	۱	۱	۰	۰	۱	۱	۱
۵	عدم اشراقگری	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۱	۱	۰
۶	شجاع، جهادگر	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱
۷	عدم غرб‌زدگی	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۱	۰
۸	فرصت‌سازی	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۱	۱	۱	۱	۱

۱	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	معنویت‌گرایی	۹
۱	۱	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۱	حفظ ارزش‌ها	۱۰
۱	۰	۱	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	واقع‌بینی	۱۱

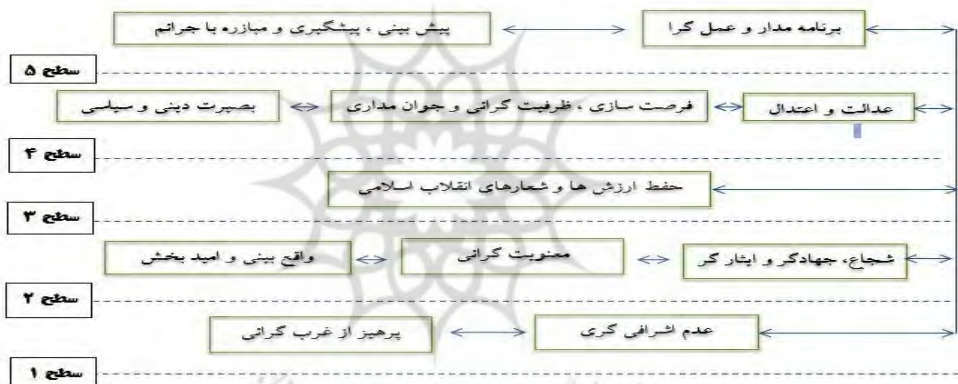
مجموعه خروجی و نیز مجموعه ورودی (مجموعه پیش‌نیاز یا مقدماتی) برای هر یک از متغیرها از روی ماتریس دستیابی سازگار شده مشخص گردیده و مجموعه خروجی برای یک متغیر خاص عبارت است از: خود آن متغیر به انضمام سایر متغیرهایی که متأثر در یک سطر می‌باشند؛ لذا پس از تعیین مجموعه خروجی و ورودی برای هر متغیر، عناصر مشترک در مجموعه خروجی و ورودی برای هر متغیر با عنوان مجموعه مشترک شناسایی می‌شود. سپس نوبت به تعیین سطح متغیرها می‌رسد. متغیرهایی که اشتراک مجموعه خروجی و مجموعه مشترکشان یکی است، در سلسله‌مراتب ISM به‌عنوان متغیر سطح بالا محسوب می‌شوند به طوری که این متغیرها در ایجاد هیچ متغیر دیگر مؤثر نمی‌باشند؛ و در نهایت جدول تعیین سطوح به شرح ذیل است:

جدول ۵. جدول تعیین سطوح متغیرهای مدل

سطح تعیین شده	عنوان متغیر	R
پنجم	برنامه‌مدار و عمل‌گرا	۱
	پیش‌بینی، پیشگیری و مبارزه با جرائم	۲
چهارم	عدالت و اعتدال	۳
	بصیرت دینی و سیاسی	۴
	فرصت‌سازی، ظرفیت‌گرایی و جوان‌مداری	۵
سوم	حفظ ارزش‌ها و شعارهای انقلاب اسلامی	۶
دوم	شجاع، جهادگر و ایثارگر	۷
	معنویت‌گرایی	۸
	واقع‌بینی و امیدبخش	۹
اول	عدم اشرافی‌گری	۱۰
	پرهیز از غرب‌گرایی	۱۱

مرحله ششم: رسم مدل (نمودار)

در این مرحله بر اساس سطح متغیرها، آن‌ها بر اساس اولویت به دست آمده از جدول شماره ۶ سطوح و مدل (نمودار) به شرح شکل شماره ۱ ترسیم خواهند شد. در واقع مدل یا الگو، تصویری ساده و مختصر از واقعیت بوده و مسائل پیچیده را به صورت آسان و قابل تحلیل بیانات مقام معظم رهبری در درک ارائه می‌کند. در این پژوهش در راستای هدف غایی آن یعنی «تحلیل بیانات مقام معظم رهبری در راستای ارائه الگوی مدیریت انتظامی مبتنی بر بیانیه گام دوم انقلاب» با اجرای راهبرد پژوهشی تحلیل مضمون و سپس ساختاری تفسیری، مدلی از متن اصلی و تفاسیر موجود از بیانیه گام دوم (ابلاغی مقام معظم رهبری مدظله‌العالی) استخراج شد.

شکل ۱. مدل الگوی مدیریت انتظامی

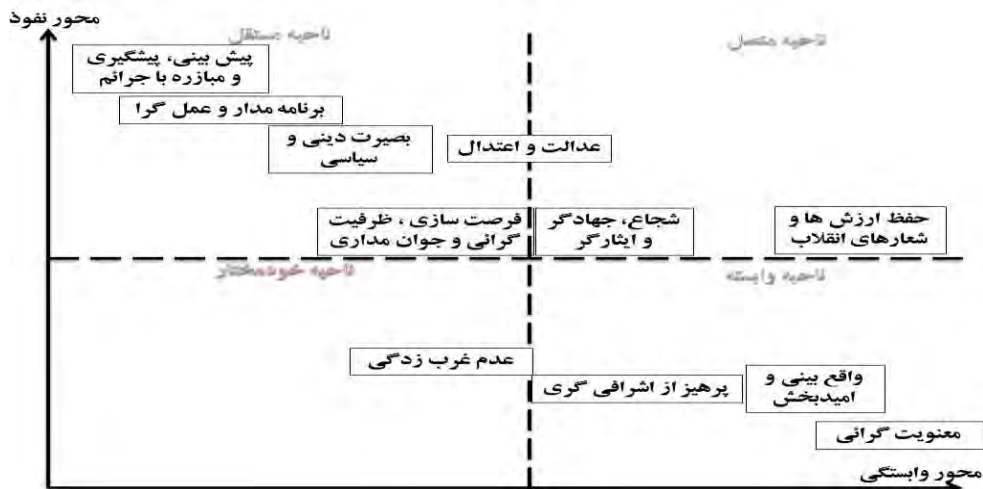
مرحله هفتم: تجزیه و تحلیل

شناسایی و طبقه‌بندی متغیرهای کلیدی، امری ضروری برای توسعه سیستم مورد مطالعه محسوب می‌شود. تجزیه و تحلیل بر پایه قدرت نفوذ و میزان وابستگی هر متغیر شکل گرفته و امکان بررسی بیشتر محدوده هر یک از متغیرها را فراهم می‌سازد. جمع سطری مقادیر در ماتریس دست‌یابی نهایی برای هر عنصر بیانگر میزان نفوذ و جمع ستونی نشانگر میزان وابستگی خواهد بود که مشروح جدول نفوذ و وابستگی به شرح ذیل است:

جدول ۶. ماتریس تعیین میزان نفوذ و وابستگی

عنوان مؤلفه	برنامه	پیش‌بینی	عدالت	بصیرت	بزهیز	شجاع	عدم غرب	فرصت	معنویت	ارزش‌ها	واقع	میزان نفوذ
برنامه‌مدار	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۹
پیش‌بینی	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۱۰
عدالت و اعتدال	۰	۰	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۷
بصیرت	۰	۰	۱	۱	۱	۱	۰	۰	۱	۱	۱	۷
عدم اشرافگری	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۱	۱	۰	۳
شجاع، جهادگر	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۶
عدم غرب‌زدگی	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۱	۰	۴
فرصت‌سازی	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۶
معنویت‌گرایی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۱	۳
حفظ ارزش‌ها	۱	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۱	۱	۶
واقع‌بینی	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۱	۰	۱	۳
میزان وابستگی	۳	۲	۵	۴	۶	۶	۴	۵	۱۱	۱۰	۸	

برابر بررسی‌های به‌عمل‌آمده از خروجی ماتریس، عواملی که در سطوح پایین‌تر مدل قرار دارند به‌دلیل دارا بودن قدرت پیش‌برندگی بیشتر به‌عنوان عوامل هادی و عواملی که در سطوح بالاتر قرار دارند به‌دلیل وابستگی به عوامل هادی، پیرو محسوب می‌شوند. بر اساس قدرت نفوذ و وابستگی، چهار گروه (خوشه) از عناصر قابل‌شناسایی خواهند بود (میرغفوری و همکاران، ۱۳۹۵، ۵۹۰).

- ۱- **خودمختار:** عواملی که دارای قدرت نفوذ و وابستگی ضعیف می‌باشند (ناحیه ۱)
- ۲- **وابسته:** عواملی که دارای قدرت نفوذ کم ولی وابستگی شدید می‌باشند (ناحیه ۲)
- ۳- **متصل (پیوندی):** عواملی که دارای قدرت نفوذ و وابستگی زیاد هستند (ناحیه ۳)
- ۴- **مستقل:** عواملی که دارای قدرت نفوذ قوی ولی وابستگی ضعیف می‌باشند (ناحیه ۴)

(۴)

بحث و نتیجه‌گیری

در پژوهش حاضر، یازده بُعد اصلی از داده‌های گسترده پژوهش احصا شد. مزیت پژوهش حاضر در مقایسه با پژوهش‌های مطرح‌شده، ارائه مدلی جامع و مبتنی بر بیانات مقام معظم رهبری در قالب بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی است تا در این راستا گامی کوچک در پیوند نظریه و عمل برداشته شود. با استفاده از روش تحلیل مضمون (در جهت شناسایی مؤلفه‌ها) که روش مناسبی جهت طراحی الگو از طریق داده‌های کیفی است، کدهای برگرفته از گزاره‌های متنی بیانیه گام دوم انقلاب، تبدیل به مفاهیم و متعاقب آن، بر اساس قرابت معنایی و محتوایی بین مفاهیم، مقوله‌ها شناسایی شده و بر این اساس مقوله‌های چندگانه حول محور پدیده اصلی قرار گرفت و در نهایت با استفاده از روش ساختاری تفسیری (جهت طراحی مدل) الگوی پارادایمی پژوهش پدیدار شد. نوآوری پژوهش حاضر این است که دریچه‌ای نو را پیش روی

سیاست‌گذاران، سیاست‌پژوهان و فعالان عرصه‌های اجتماعی، فرهنگی، سیاسی کشور و همچنین فرماندهان محترم انتظامی قرار می‌دهد، تا با توجه به منویات مقام معظم رهبری در قالب بیانیه گام دوم انقلاب به صورت نظام‌مند، اقدام به مدیریتی انقلابی بر اساس یک سند بالادستی نمایند.

بنابراین، پژوهش حاضر توانسته است مدلی نو و جدید را به مدل‌های ادبیات این حوزه به‌عنوان نمونه حصیرچی و همکاران (۱۳۹۰)، اسفندیاری صفا و دهقان (۱۳۹۵)، فرهمندنیا و مختاریان‌پور (۱۳۹۶) و صادقی و محمدی (۱۳۹۷)، محمدی و صفراهننگ (۱۳۹۸)، قربانی و کیانی (۱۳۹۸) اضافه کند. فرماندهی انتظامی از آنجاکه نهادی انقلابی است لاجرم باید دارای رفتار و منش انقلابی باشد و از طرفی تأمین امنیت در تمام ابعاد (اعم از فردی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، ارزشی، اسلامی) جز با مدیریت انقلابی امکان‌پذیر نخواهد بود فرماندهی انتظامی نیازمند بسترهایی است، که با توجه به کدگذاری بیانیه گام دوم انقلاب، برای شرایط زمینه‌ای (بستر) نیز یازده مقوله شناسایی شد که عبارت‌اند از:

۱) پرهیز از اشراف‌گری مدیران انتظامی، ۲) عدم غرب‌زدگی مسئولین انتظامی؛ ۳) شجاعت، جهادگری و ایثارگری مسئولین و فرماندهان انتظامی؛ ۴) معنویت‌گرایی اعمال مدیریت انتظامی؛ ۵) واقع‌بینی و امیدبخشی در طرح‌های انتظامی؛ ۶) حفظ ارزش‌ها و شعارهای انقلاب اسلامی؛ ۷) بصیرت دینی و سیاسی فرماندهان انتظامی؛ ۸) فرصت‌سازی، ظرفیت‌گرایی و جوان‌مداری در انتصابات فرماندهان؛ ۹) عدالت و اعتدال؛ ۱۰) برنامه‌مدار و عمل‌گرا در عملیات‌های پلیسی؛ ۱۱) پیش‌بینی و پیشگیری و مبارزه با جرائم انتظامی.

وظیفه و مأموریت‌های فرماندهی انتظامی به صورت مستقیم و غیرمستقیم با ارکان و نهادهای نظام مرتبط است؛ لذا هماهنگی میان این نهادها می‌تواند در موفقیت این نیروها نقش بسزایی داشته باشد. از طرفی، مدیریت بر اساس برنامه و عمل‌گرایی همگام با بصیرت دینی و سیاسی قطعاً منجر به پیش‌بینی و پیشگیری از وقوع جرائم بخصوص جرائم سازمان‌یافته خواهد شد. در این میان، شجاعت در حفظ ارزش‌ها و شعارهای

انقلاب اسلامی همگام با عدالت‌محوری، استفاده از جوانان و اعتماد به آنان می‌تواند امیدبخش برای آحاد جامعه باشد اما نکته‌ای که در این میان حائز اهمیت است، پرهیز از اشرافی‌گری و غرب‌زدگی، معنویت‌گرایی و واقع‌بینی است.

موضوع مهم بعدی در فراجا عمل به وظایف خطیرش می‌باشد که مقام معظم رهبری آن را نیز در قالب بیانیه گام دوم انقلاب ابلاغ نمودند و به صورت تلویحی اقدامات و راهبردهایی مدیریتی بیان فرمودند که براساس یافته‌های پژوهش حاضر و کدگذاری‌های انجام گرفته، عبارت‌اند از: صیانت از اصالت شعارها و آرمان‌ها، حفظ کرامت، شکستن چارچوب‌های بیرونی (ساختارشکنی بیرونی)، شعار مبتنی بر فطرت انسانی، عدم دل‌زدگی از ارزش‌ها، عدم انفعال، نقدپذیری، حساسیت مثبت، هشدار به حرف‌های بی‌عمل، توجه به ارزش‌های دینی، جوشش انقلابی، حفظ مرزبندی با رقیبان و دشمنان، حساسیت در امور، تدبیر در کارها، پیگیری رفع شکاف بین وضع موجود و مطلوب، مسئله‌یابی و حل مسئله، استفاده از نسل جوان، مؤمن، دانا و پرانگیزه، مقتدر و دارای مسئولیت اجتماعی، دارای منش انقلابی، قاطعیت و اقتدار، شجاعت و صراحت در عمل، استفاده از تجربیات گذشتگان (مستندسازی تجربیات)، آرمان‌گرایی، بصیرت تاریخی، استفاده از صحیح منابع اطلاعاتی، تولید الگوی بدیع و نوآورانه، ایمان و معرفت اسلامی مردم، تعریف نظامات و فرایندهای اسلامی، ایمان و انگیزه معنوی ملت، تاب‌آوری، رشد تصاعدی (بهبود مستمر)، مقایسه عملکرد با دیگر رقبا، مدیریت‌های جهادی، اعتقاد به اصل ما می‌توانیم (ترویج روحیه ما می‌توانیم)، اراده ملی (مشارکت حداکثری اعضا)، تبدیل تهدید به فرصت، ثبات و امنیت کشور، روحیه و کارگروھی، مسابقه خدمت‌رسانی، بصیرت سیاسی و قدرت تحلیل، عدالت تقسیم امکانات، مبارزه با بی‌عدالتی، اخلاق و معنویت در جامعه، روحیه برادری و ایثار، شعارهای انقلاب، غفلت از جریان انقلابی، همت و هوشیاری و سرعت عمل و ابتکار جوانان، مسئولیت‌پذیری جوانان فعال، نگاه انقلابی، روحیه انقلابی و عمل جهادی، نظام پیشرفته اسلامی، توجه به ظرفیت‌های انسانی و طبیعی، فعال کردن ظرفیت‌های بلااستفاده، توجه به فرصت‌های انسانی و طبیعی کشور، کارآمدی، و خردمندی، امید و

نگاه خوش‌بینانه به آینده، امید صادق و متکی به واقعیت‌ها، دوری از امید کاذب و فریبنده، مایوس‌سازی مسئولان، تحریف و دروغ‌پردازی دشمن، پرورش روح امید در خود و دیگران، داشتن روحیه توکل، عزت و قدرت، برکت دانش، رشد شعور معنوی و وجدان اخلاقی در جامعه، ترویج اخلاق و معنویت در خود و دیگران، مبارزه با کانون‌های ضدمعنویت، تحریم و سوسه‌های دشمن، اجرا و پیگیری سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، پیشگیری و مبارزه با فساد طهارت اقتصادی، با ایمان و جهادگر و منیع‌الطبع و مؤمن، تبیین و تشریح دقیق عدالت، توجه به محرومان، برقراری عدالت توزیعی، عدم غفلت از قشرهای محروم، مرزبندی با دشمن و رقبای، ثبات در حفظ ارزش‌های انقلابی و ملی خود، شجاعت و حکمت مدیران جهادی، مقابله با سبک زندگی غربی.

درنهایت یافته‌های تحقیق حاضر منجر به ترسیم الگوی انتظامی با بهره‌گیری از بیانیه گام دوم انقلاب شد که می‌تواند به‌نوعی پوشاندن جامه عمل به بیانات مقام معظم رهبری باشد که در کتاب بیانیه گام دوم انقلاب خواستار الگوسازی مدیران و دانشگامیان و اجرای پژوهش‌های بنیادی با بهره‌گیری از بیانیه گام دوم شده‌اند.

پیشنهادها

با عنایت به مؤلفه‌های شناسایی شده در مدل مفهومی تحقیق حاضر پیشنهادهایی کاربردی در راستای موضوع تحقیق می‌توان ارائه نمود:

- توجه ویژه به واقع‌بینی و امیدبخشی در طرح‌ها و اقدامات انتظامی ارائه‌شده توسط فرماندهان و مدیران انتظامی توأم با معنویت‌گرایی و بصیرت دینی و سیاسی فرماندهان؛
- پرهیز از اشراف‌گری در مدیران و فرماندهان انتظامی به گونه‌ای که هرگونه احساس فاصله طبقاتی بین مردم و پلیس معمول نگردد؛
- اعمال مدیریت‌های انتظامی با رنگ و بوی اسلامی و ایرانی محسوس بوده و از هرگونه اقداماتی که غرب‌زدگی را رواج دهد اجتناب شود.
- عینیت‌بخشی به مباحثی همچون جوان‌گرایی و توانمندسازی جوانان و ارائه مسئولیت به ایشان در جهت ورود ایده‌ها و نظریه‌های جدید مدیریتی به بدنه سازمان؛
- تمامی مأموریت‌ها و اولویت‌های اجرایی فراجا در راستای حفظ ارزش‌ها و

- شعارهای انقلاب اسلامی همگام با عدالت و اعتدال، توسط فرماندهان انتظامی باشد؛
- با توجه به این که مدیریت جهادی عمل، فراگرد، پیامد یا حالتی است که برای تعالی انسان‌ها پدید می‌آید؛ لذا پیشنهاد می‌شود با توجه به ابعاد شناسایی شده و کاربرد آن‌ها، موجبات رشد، تحول و استفاده از فرصت‌ها و همچنین برتری بخشیدن امور انسانی را فراهم ساخت.
 - در پیش‌بینی و پیشگیری و مبارزه با جرائم انتظامی، مدیران انتظامی باید شجاع، ترس و عملکرا باشند؛
 - ایجاد تغییر در سبک زندگی کارکنان و زیردستان که منجر به تقویت فرهنگ ایرانی - اسلامی در تمامی ابعاد زندگی شخصی و سازمانی خواهد شد؛
 - با مطالعه و کاربرد ابعاد مرتبط با مسئول‌سازی فرماندهان و کارکنان و همچنین مدیران و تقویت روحیه پاسخگویی سازمانی و اجتماعی، موجبات اعتماد سازمانی و اعتماد مردم به سازمان را فراهم نمود.
 - توجه به علم و پژوهش‌های بنیادی در راستای عینیت‌بخشی به فرامین مقام معظم رهبری مدظله‌العالی و برنامه‌مداری و عمل‌گرایی در راستای رفع مشکلات و موانع موجود همواره مورد تأکید است.

سپاسگزاری

بر خود لازم می‌دانیم که مراتب سپاس و قدرانی خود را نسبت به تمامی صاحب‌نظران و مشارکت‌کنندگان در این پژوهش و همچنین عوامل اجرایی و علمی فصلنامه که با دیدگاه ارزشمند خود بر غنای این پژوهش افزودند، اعلام نماییم.

منابع

اسفندیاری، صفا خسرو؛ و دهقان، حبیب‌اله. (۱۳۹۵). مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی از دیدگاه مقام معظم رهبری. مدیریت نظامی. ۱۶ (۱۶)، ۶۰-۸۴.

<https://www.sid.ir/paper/522064/fa>

اصلانی، ناصر؛ ابراهیمی، علی؛ و مالکی گمچی، اسد الله. (۱۳۹۵). بازمهندسی معماری ناجا بر اساس بیانات و مطالبات رهبری از نیروی انتظامی. مطالعات راهبردی ناجا، ۱(۲)، ۷-۲۴.

<http://journals.police.ir/article.91207.html>

امام خامنه‌ای، سیدعلی. (۱۳۹۷). بیانیه گام دوم انقلاب خطاب به ملت ایران. چاپ اول، انتشارات انقلاب اسلامی.

ترکی، حسین؛ و عبدالمالکی، حمیدرضا. (۱۳۹۹). تأثیر مدیریت گشت انتظامی یگان امداد فاتب بر پیشگیری از جرم کیف‌قاپی (مورد مطالعه: قرارگاه شمال). پژوهش‌های دانش انتظامی، ۱۱(۲۳)، ۱۶۹-۲۰۰. http://pok.jrl.police.ir/article_95959.html

حصیری، امیر؛ و نیابند، عباس. (۱۳۹۰). تحلیل الگوی پیشرفت ایرانی - اسلامی از منظر مقام معظم رهبری. فصلنامه مطالعات بسیج، ۱۴(۵۴)، ۱-۳۲.

<http://ensani.ir/file/download/article/20120427100854-8088-19>

رضایی، امیر؛ امین صادقی، نوروز؛ جزینی، علیرضا؛ و شایگان، فریبا. (۱۴۰۱). طراحی الگوی راهبردی مدیریت انتظامی حین وقوع بحران ناشی از مخاطرات طبیعی (با تأکید بر سیل). فصلنامه پژوهش‌های دانش انتظامی، ۴(۲۴)، ۱-۳۶.

<https://doi.org/10.22034/pok.2022.99602>

رفیعی، حسن رضا. (۱۳۹۹). اخلاق و آداب فرماندهی و مدیریت انتظامی در سیاست‌نامه. فصلنامه پژوهش‌های دانش انتظامی، ۲۲(۳)، ۵۰-۹۹.

http://pok.jrl.police.ir/article_94863.html

ریاحی سامان، محراب؛ هندیانی، عبدالله؛ و احمدی بالادهی، سید مهدی. (۱۳۹۵). نقش مدیریت انتظامی سواحل در امنیت عمومی مورد مطالعه: استان مازندران. پژوهش‌های مدیریت انتظامی، ۱۱(۱۲)، ۳۵۲-۳۷۴.

http://journals.police.ir/article_18331.html

صادقی، حاجی رضا؛ و محمدی، محمد طاهر. (۱۳۹۷). بررسی گام دوم انقلاب و نقش راهبردی پلیس اطلاعات و امنیت عمومی ناجا. پژوهشنامه امنیت داخلی، ۸(۲۳)، ۹۱-۱۰۸.

http://journals.police.ir/article_93806.html

عرب اسدی، حسین. (۱۳۹۵). طراحی و تبیین الگوی مدیریت علوی برای تربیت مدیران ارشد نظام جمهوری اسلامی ایران. رساله دکتری، دانشگاه پیام نور.

فرهمندنیا، حوریه؛ و مختارپور مجید. (۱۳۹۶). طراحی الگوی شایستگی مدیران جهادی بر مبنای بیانات حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العلی). پژوهش‌های انقلاب اسلامی، ۶(۲۲)، ۲۰۳-۲۳۱. https://www.roir.ir/article_63463.html

قربانی، ابراهیم؛ و کیانی، جواد. (۱۳۹۸). ارائه الگوی ارزیابی عملکرد فرماندهان و مدیران مبتنی بر بیانیه گام دوم انقلاب مورد مطالعه: ستاد فرماندهی انتظامی استان آذربایجان غربی. فصلنامه پژوهش های دانش انتظامی، ۲۱(۲): ۲۴۷-۲۸۰.

http://pok.jrl.police.ir/article_94647.html

مجیبی، علی؛ و کریمی خویگانی، روح الله. (۱۳۹۷). بررسی عناصر آموزشی مؤثر بر نظام تربیت دینی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی. فصلنامه مدیریت بر آموزش انتظامی، ۴(۲۴): ۷۵-

http://journals.police.ir/article_12987.html

۸۸

محمدولی، مجید؛ و صفرآهنگ، رسول. (۱۳۹۸). بازسازی معماری سازمان ناجا بر اساس بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی. مطالعات راهبردی ناجا، ۴(۱۴): ۶۱-۹۱.

<https://sid.ir/paper/270257/fa>

میرغفوری، سید حبیب الله؛ شعبانی، اکرم؛ محمدی، خدیجه؛ و منصوری محمدآبادی، سلیمان. (۱۳۹۵). شناسایی و رتبه بندی عوامل مؤثر بر بهبود کیفیت خدمات آموزشی با استفاده از رویکرد تلفیقی ویکور فازی و مدل سازی ساختاری تفسیری (ISM). فصلنامه آموزش و ارزشیابی، ۹(۳۴): ۱۳-۳۳.

https://journals.iau.ir/article_523158.html

Adriansyah, M. A., Setiawan, M., & Yuniarinto, A. (2021). The Influence of Transactional Leadership Style and Work Culture on Work Performance Mediated by Work Motivation. *Jurnal, Aplikasi Manajemen*, 18(3), 563-571.

DOI:10.21776/ub.jam.2020.018.03.17

Linda Hoel, Helge Mehus; (2021). *Police Practice and Research*, 1-17. <https://www.researchgate.net/publication/352500268>.

Eterno, J. A., Silverman, E. B., & Berlin, M. M. (2020). Police leadership of tomorrow: omprehensive compstat performance management moving from stagnation to innovation. *Police, Practice and Research*, 22(1), 886-902. DOI: 10.1080/15614263.2020.1725273.

Rao, S., & Perry, C. (2003). Convergent interviewing to build a theory in under- Researched Areas: principles and an example investigation of Internet usage in inter-Firm Relationships. *Qualitative Market Research: An International Journal*. 6(4), 236-247. <https://doi.org/10.1108/13522750310495328>.